

LOREDANA-MARIA ILIN-GROZIOU¹, ROMÂNIA

Cuvinte-cheie: Simeon Florea Marian, culegător, folclor medical, descântece, etnobotanică.

Simeon Florea Marian - Culegător de folclor medical

Rezumat

Prima perioadă a istoriei etnografiei și folcloristicii românești a fost marcată de monumentală operă științifică a lui Simeon Florea Marian, de erudiția și varietatea acesteia, care a pus în valoare diversele direcții de înțelegere a spiritualității populare românești și care a impresionat atât pe contemporani, cât și pe urmași.

Pentru subiectul nostru, am limitat referința operei științifice și gândirii etnologice atribuite lui Simeon Florea Marian la un singur domeniu al spiritualității populare-etnoiatria, care constituie de fapt, primul capitol al istoriei medicinei românești. Acest registru cultural a marcat sfera de preocupări a prolificului folclorist și a condus la publicarea unor colecții și a unor volume de referință care demonstrează interesul și aportul considerabil al acestuia la culegerea materialelor de folclor, fiind un cercetător conștiincios al științei vremurilor. Autorul argumentează interesul pentru fenomenul cultural-magic care include și textul poetic prin nevoia de afirmare a spiritului identitar-național cu ajutorul valorilor culturale tradiționale.

¹ Institutul de Cercetări Socio-Umane „C. S. Nicolăescu-Plopșor” al Academiei Române, din Craiova.

* Articolul face parte din proiectul de cercetare: *Etnoiatria în Oltenia*, inclus în programul de cercetare al Institutului de Cercetări Socio-Umane „C. S. Nicolăescu-Plopșor”, Craiova: *Antropologia tradițiilor în lumea românească și balcanică* (2020-2023).

Keywords: Simeon Florea Marian, collector, folk medicine, disenchantment, ethnobotany.

Simeon Florea Marian – Collector of Medical Folklore

Summary

The first period of the history of Romanian ethnography and folkloristics was marked by the monumental scientific work of Simeon Florea Marian, by its erudition and variety, which highlighted the various directions of understanding the Romanian folk spirituality and which impressed both contemporaries and descendants.

For our subject, we have limited the reference of the scientific work and the ethnological thinking attributed to Simion Florea Marian to a single field of popular spirituality – the ethnoiatriy, which is the first chapter in the history of Romanian medicine. This cultural register marked the sphere of concern of the prolific folklorist and led to the publication of collections and reference volumes that demonstrate his interest and considerable contribution to the collection of folklore materials, being a conscientious researcher of the science of the times. The author argues the interest in the magical cultural phenomenon that includes the poetic text through the necessity of affirming the spirit of national identity with the help of traditional cultural values.

Simeon Florea Marian - Culegător de folclor medical

Unul dintre reprezentanții de seamă ai folcloristicii și etnologiei românești este Simeon Florea Marian. Interesul cărturarului pentru formele de expresie ale folclorului, reprezentative pentru creativitatea umană, este demonstrat de trăinicia operei sale care oferă un material bogat și variat cercetătorilor din acest domeniu. Prima perioadă a istoriei etnografiei și folcloristicii românești a fost marcată de monumentală sa operă științifică, de erudiția și varietatea acesteia, care a pus în valoare diversele direcții de înțelegere a spiritualității populare românești și care a impresionat atât pe contemporani, cât și pe urmași.

Pe bună dreptate, Ovidiu Bârlea, în anul 1974, îndemna la valorificarea postumă a imensului său material folcloric: „Strânse la un loc lucrările lui depășesc ca valoare pe cele ale oricărui etnograf, iar masivitatea unora înspăimântă. De aceea, el a fost mai mult citat decât citit, uneori chiar de cei care au scris despre el. Volumele lui nu îmbie la lectură fiind prezentări de materiale, și lipsa unei osaturi teoretice le face puțin îmbietoare pentru un nespecialist. Ele atestă, însă, o robustețe de invidiat și o putere de muncă rar întâlnită, iar onestitatea cu care au fost lucrate le conferă o durabilitate ce pare a crește cu trecerea timpului”². În acest sens, anumite lucrări fundamentale și monografiile tematice ale autorului au fost republicate prin grija unor editori merituosi³. Este binecunoscut faptul că, până la începutul anilor '90 ai secolului al XX-lea, lui Simeon Florea Marian nu i-a fost reeditată nicio lucrare importantă⁴.

Activitatea etnografului sucevean se întinde pe 43 de ani, perioadă de timp în care

* Articolul face parte din proiectul de cercetare: *Etnoiatria în Oltenia*, inclus în programul de cercetare al Institutului de Cercetări Socio-Umane „C. S. Nicolăescu-Plopșor”, Craiova: *Antropologia tradițiilor în lumea românească și balcanică* (2020-2023).

² Ovidiu Bârlea, *Istoria folcloristicii românești*, București, Editura Enciclopedică Română, 1974, p. 232.

³ Simion Florea Marian, *Sărbătorile la români*, vol. I–II, ediție de Iordan Datcu, București, Editura Fundației Culturale Române, 1994; Idem, *Nașterea la români, Nunta la români, Însmormântarea la români*, ediție îngrijită de Teofil Teaha, Ioan Șerb și Ioan Ilișiu, București, Editura Grai și Suflet – Cultura Națională, 1995; Idem, *Legendele Maicii Domnului*, ediție de Ileana Benga și Bogdan Neagota, Cluj-Napoca, 2003; Idem, *Poesii populare din Bucovina*, ediție îngrijită de Aura Brădățan, Suceava, Editura Lidana, 2007; Idem, *Botanica poporană română*, volumul I, (A–F), ediție critică, introducere, repere biobibliografice, indice, capitole publicate antum/postum, text stabilit, indice informatori și bibliografie de Aura Brădățan, Suceava, Editura Mușatinii, 2008; volumul II (G–P), cu un Cuvânt-înainte de prof. univ. dr. Ioan Opriș, Suceava, Editura Academiei Române, 2010.; volumul III (P–Z), cu un Cuvânt-înainte de prof. univ. dr. Dumitru Murariu, Suceava, Editura Academiei Române, 2010.

⁴ În anul 1987 a apărut prima monografie dedicată lui Simeon Florea Marian: Mircea Fotea, *Simeon Florea Marian folclorist și etnograf*, București, Editura Minerva, 1987. Totodată, o altă lucrare dedicată moștenirii culturale lăsate de Simeon Florea Marian este: Aura-Doina Brădățan, *Fondul memorial-documentar „Simion Florea Marian” din Suceava. Istoric. Contribuția la cultura română*, Suceava, Muzeul Bucovinei, Editura „Karl A. Romstorfer”, 2013.

a acordat o atenție deosebită cercetării vieții satului românesc tradițional în unitatea și complexitatea sa, cu accent pe punerea în valoare a concepției despre lume și viața omului de la sat. Prolific cercetător al evoluției spiritualității, tradițiilor și obiceiurilor poporului român, Simeon Florea Marian debutează editorial cu cercetarea obiceiurilor de nuntă din satul său natal, publicând un material în acest sens în revista „Familia”, periodic transilvănean al lui Iosif Vulcan, în anul 1866⁵.

Prima lucrare, ce conține zece balade culese din Ilișești și Suceava, a fost elaborată de autor în anul 1869⁶, respectând metodologia propusă de Alecsandri și Marienescu, dar ulterior, activitatea sa etnografică, care a avut ca rezultat un variat și bogat material folcloric din toate categoriile literaturii și culturii populare, a fost bazată pe modelul Hașdeu care continua direcțiile psihologiei europene și întorcea „investigarea culturii populare în primul rând spre aspectele concrete ale vieții țaranului”⁷. Extinzându-și aria interesului științific, cu o deschidere de viziune asupra culturii tradiționale, văzută ca univers enciclopedic, Simeon Florea Marian a trecut la o altă etapă a activității sale, în cadrul căreia a elaborat sintezele monografice și colecțiile-copusuri care sunt repere istoriografice în domeniu. Această etapă, care s-a bazat pe tipul de cercetare inițiat de Hașdeu, a fost deschizătoare de orizonturi noi în evoluția etnologiei românești. Harnic și perseverent, Simeon Florea Marian cunoștea și punea în practică principiul culegerii folclorului ritual în procesul concret al desfășurării sale, fiind binecunoscută intenția sa privind realizarea unui corpus al întregii literaturi populare⁸. A folosit ca metodă de informare științifică chestionarul, dar s-a bazat și pe metoda observației directe de teren. Dar, ca și alți cărturari, adresa apeluri intelectualilor de la sate (preoți și învățători) și țăranilor (păstrători ai valorilor folclorice) prin care îi îndemna să îl ajute în activitatea de culegere a materialelor folclorice.

După cum se știe, în primele decenii ale secolului XX, au apărut și primele reviste de folclor bazate pe tradiția bogată de colecționare, publicare și cercetare a folclorului din zonele locuite de români. Procedeele diverse de culegere a folclorului s-au aflat în permanentă legătură cu evoluția conceptului de folclor. Romantismului concepției folclorice de după 1840 i s-a opus o nouă direcție științifică prin cercetările de folclor comparat ale lui Odobescu și Hașdeu. Pasiunea și interesul culegătorilor, folcloriști și etnografi, pentru producțiile populare s-au intensificat, în paginile publicațiilor din aproape toate provinciile românești fiind regăsite rubrici permanente dedicate publicării de material folcloric, intitulate sugestiv: *Folclor*, *Din popor* etc.

La începutul secolului XX, Ovid Densusianu, referitor la metodologiile folosite în studiul culturilor tradiționale, sublinia că folcloristul „trebuie să cuprindă în câmpul lui de

⁵ Simeon Florea Marian, *Datinile poporului român*, XI. *O nuntă la Ilișești în Bucovina*, în „Familia”, Pesta, anul II, nr. 38 din 13/25 noiembrie 1866, pp. 452–454; nr. 39 din 20 noiembrie/2 decembrie 1866, pp. 464–466; nr. 40 din 27 noiembrie/9 decembrie 1866, pp. 476–479.

⁶ Idem, *Poesii populare din Bucovina. Balade române culese și corese de...*, Botoșani, 1869.

⁷ Silvia Ciubotaru, *B. P. Hașdeu și cultura populară* în „Anuar de lingvistică și istorie literară”, Iași, tomul XXVI, 1976-1978, p. 208.

⁸ I. C. Chițimia: *S. FI. Marian - folclorist și etnograf* în „Studii și comunicări de istorie literară și folclor”, anul XII, nr. 1-2/1963, București, p. 59.

observațiune și actualitatea și trecutul [...] pentru că nimic nu poate fi pătruns în toate tainele lui dacă e izolat în timp, ca și în spațiu [...] nu trebuie să uităm că imaginația poporului nu rămâne inactivă, e stimulată mereu de ce se întâmplă în anumite împrejurări”⁹. Deci, cultura orală tradițională este un proces cu o dinamică determinată de diverse contexte în care acționează două forțe: tradițională și inovatoare.

Referitor la metoda de cercetare, Artur Gorovei se pronunța pentru cercetarea individuală, „fiecare cercetător trebuie să se conformeze împrejurărilor și să întrebuițeze mijlocul dictat de împrejurări”¹⁰. A publicat unul din primele chestionare pe baza metodei chestionarului lui Paul Sebillot.

Simeon Florea Marian a publicat 29 de volume, lucrări de sinteză cu caracter enciclopedic, monografiile etnografice, culegeri de literatură populară, care se impun prin noutate și reperi pentru studiile ulterioare ale culturii arhaice. A mai publicat în periodicele vremii, dintre care amintim: „Telegraful român”, „Albina Carpaților”, „Românul”, „Amicul familiei”, „Observatorul”, „Timpul” etc. Apreciindu-i întreaga activitate științifică, Gh. Vrabie menționa: „Opera etnografică a lui Marian arată nu numai practici și obiceiuri pline de pitoresc, ci și idei străvechi, un mod de viață tipic carpato-dunărenilor. Ca în orice creație genială a unui mare poet, și în aceste lucrări de etnografie și folclor cititorul remarcă imaginația atât de bogată a poporului. Păstrate printr-o puternică tradiție până târziu, Marian, adunându-le și culegându-le la timp, a realizat opere nepieritoare, de mare valoare științifică”¹¹.

Din cuprinsul a trei scrisori ale lui Simeon Florea Marian către B. P. Hașdeu, datate între 1877-1880, din fondul de manuscrise B. P. Hașdeu de la Arhivele Statului din București, aflăm că acesta îi făcea cunoscut marelui savant român planul său imens de activitate științifică: 26 de tomuri, fiecare de minim 300 de pagini, dispuse în 4 grupuri în funcție de problematica abordată¹².

În ședința din 26 martie 1881, în semn de recunoaștere a meritelor sale în culegerea și cercetarea folclorului, a fost ales membru al Academiei Române, activând, de-a lungul anilor, în comisiile de specialitate ale acestui înalt for științific. La sesiunile anuale ale Academiei Române a avut ocazia să întâlnească și să colaboreze cu marile personalități ale vremii: B. P. Hasdeu, Aron Densușianu, Iosif Vulcan, George Coșbuc, At. Marienescu, Enea Hodoș etc.

Totodată, pentru eforturile depuse ca etnograf și folclorist a primit premiul Năsturel-Herescu pentru lucrarea *Ornitologia poporană românească*, elaborată în anul 1883. În raportul special întocmit de comisie la acordarea premiului se menționa: „Stilul cărții acesteia este ales și plăcut; cu un cuvânt, opera lui Marian ne prezintă o scriere foarte

⁹ Pentru detalii vezi: Sabina Ispas, *Cultură orală și informație transculturală*, București, Editura Academiei Române, 2003.

¹⁰ Artur Gorovei, *O chestie de folclor*, în volumul „Omagiul profesorului Petru Poni”, 1906, p. 50.

¹¹ Gh. Vrabie, *Folcloristica română*, București, Editura pentru Literatură, 1968, p. 215.

¹² Vezi Adrian Fochi, N. Al. Mironescu, *Contribuții la cunoașterea vieții și operei lui S. Fl. Marian*, în „Revista de folclor”, nr. 1-2/1960, pp. 132-137.

interesantă din punctul de vedere al istoriei legendare și al poeziei populare a românilor; în consecință, că merită a fi premiată”¹³.

Pentru subiectul nostru, vom limita referința operei științifice și gândirii etnologice atribuite lui Simeon Florea Marian la un singur domeniu al spiritualității populare-etnoiatria, care constituie, de fapt, primul capitol al istoriei medicinei românești. Acest registru cultural a marcat sfera de preocupări ale cercetătorului și a condus la publicarea unor colecții și a unor volume de referință care demonstrează interesul și aportul considerabil al acestuia la culegerea materialelor de folclor, fiind un cercetător conștiincios al științei vremurilor. Trebuie semnalat faptul că, sugestiile metodice și teoretice care însoțesc comentariile autorului sunt valabile și în prezent.

În sfera preocupărilor sale de culegător și publicare a datelor despre domeniul spiritualității populare românești au stat formele culturale bazate pe magie care reprezintă un domeniu important al medicinei populare românești, mărturie stând în acest sens lucrările: *Descânțele populare române*, din anul 1886¹⁴ și *Vrăji, farmece, desfaceri*, din anul 1893¹⁵. Autorul argumentează interesul pentru fenomenul cultural-magic care include și textul poetic prin nevoia de afirmare a spiritului identitar-național cu ajutorul valorilor culturale tradiționale. În redactarea celor două lucrări pornește de la semnalarea stadiului investigării, exprimându-și nemulțumirea față de neglijarea acestui fenomen comparativ cu atenția acordată în acea perioadă de folcloriști celorlalte „ramuri de poezie și proză poporană”, bine reprezentate în colecții diverse. În opinia acestui pasionat etnolog, în studierea culturii orale românești, una dintre cauzele lipsei de material cules referitor la fenomenul magic cu elementele sale de specificitate era „temerea descântătoarelor și vrăjitoarelor de-a descoperi orișicui și orișicând acest ram de poezie, ca nu cumva descoperindu-l să li se ieie darul de-a putea și mai departe descânta și vrăji”¹⁶.

În prefața lucrării *Descânțele populare române*, clericul Simeon Florea Marian este de acord cu metamorfoza textelor magice populare „într-un fel de exorcisme creștine”.

În cadrul celor două colecții, de interes major pentru studiul evoluției spiritualității, autorul structurează materialul propriu-zis pe baza unor criterii de diferențiere care privesc textul magic raportat la ansamblul fenomenului. Abordând problema magiei medicale, cercetătorul a sesizat deosebirea dintre vrăji, farmece și desfaceri, pe de o parte și descânțele, pe de altă parte: Prin urmare, diferențierea textelor magice în descânțele, pe de o parte și vrăji-farmece-desfaceri, pe de altă parte, este realizată ținând cont de: performeri, timp ritual consacrat performării, componenta practică a ritualului, mediere supremă, finalitate. „Descânțele sunt benefice pentru că urmăresc alinarea diferitelor boli ale omului sau ale vitelor, dar celelalte urmăresc să facă celor din jur mai mult sau mai puțin rău. Vrăjile, creații ale oamenilor răi la suflet, lepădați de Dumnezeu, se fac noaptea

¹³ *Analele Academiei Române*, II, VI, 1883-1884. pp. 141-142.

¹⁴ Simeon Florea Marian, *Descânțele populare române*, Cernăuți, 1886.

¹⁵ Idem, *Vrăji, farmece, desfaceri*, București, 1893.

¹⁶ Idem, *Descânțele populare...*, p. XVI.

și urmăresc să îi determine pe oameni să efectueze diferite acțiuni împotriva voinței lor”¹⁷. Dacă descântecele sunt texte magice cu finalitate benefică și sunt săvârșite de către persoane de sex femeiesc, vrăjile sunt orientate malefic și au ca performeri vrăjitori/vrăjitoare. Și farmecele se deosebesc de vrăji „atât în privința cuprinsului, a scopului ce-l urmăresc și a mijloacelor ce le întrebuițază, cât și în privința timpului când se fac”. În opinia lui Simeon Florea Marian, subcategoria textuală a desfacerilor are „un îndoit scop, bun și rău”, îndepărtează „toate vrăjitoriile și farmecele, adecă toate făcăturile și aruncăturile, tot faptul și datul, toată mânia, urgia și urâciunea, toată dragostea și iubirea impusă cu de-a sila” și „de-a se face pe sine plăcută înaintea altora”.

Intelectual de marcă al sfârșitului de secol XIX, Simeon Florea Marian, atașează textelor magice o rubrică de note, cu explicațiile terminologice de la informatori. De asemenea, acordă o atenție deosebită laturii lingvistice și explică anumite elemente specific dialectale.

Enciclopedia de cultură populară *Botanica poporană română*¹⁸, rămasă în manuscris, până în anul 2008, este de o inegalabilă valoare științifică și a fost elaborată, începând cu anii 1862-1863, pe baza observației directe, dar și a chestionarului, a corespondenței, a consultării lucrărilor de specialitate, a schimbului de informații cu alți folcloriști (de pildă Artur Gorovei) etc., toate acestea fiind menționate în bibliografie. Conține denumiri populare ale plantelor din toate zonele etnofolclorice românești, descrierea plantelor, obiceiuri, credințe, descântece, vrăji, farmece, proverbe, zicători, remedii populare și rețete contra diverselor boli etc.: „Încă de pe când mă aflam în a doua clasă gimnazială mi-a fost drag a mă ocupa cu Flora română, a aduna nume de plante românești (...). După un interval de vreo câțiva ani însă, văzând cum că o Floră română ar fi de neapărată lipsă pentru literatura română, m-am apucat iarăși a examina scriptele mele de mai înainte, a le scrie din nou, precum a le purifica și a le mai adăugi, culegând nume românești de plante atât din gura poporului, cât și din alte cărți și ziare”¹⁹. În timpul vieții, din cadrul acestei lucrări, autorul a reușit să publice câteva capitole, în periodicele vremii, dintre care amintim: „Șezătoarea”, „Viața literară”, „Junimea literară”, „Noua revistă română”.

Vorbind despre rolul pe care l-a avut Simeon Florea Marian în cercetarea folclorului și culturii naționale, Paul Leu afirma: „Nu este numai fondatorul etnobotanicii române care a definit noțiunea de botanică populară, a stabilit aria de cuprindere a obiectului și finalitatea cercetării, ci și cel mai de seamă etnobotanist al secolului al XIX-lea, ce a adus importante contribuții la modernizarea acestei discipline, după cum o confirmă intervențiile sale făcute cu ocazia selectării manuscriselor care concureau la premiile Academiei Române, moștenirea inedită lăsată posterității, activitatea prestată înainte și, mai ales, după ce a devenit unul dintre cei mai harnici lucrători ai celui mai înalt for științific al tuturor românilor”²⁰.

¹⁷ Idem, *Vrăji, farmece...*, p. 47.

¹⁸ Simeon Florea Marian, *Botanică românească*, București, Editura Paideia, 2000.

¹⁹ Aura Brădățan, *Un manuscris monumental: botanica poporană română*, în „Anuarul Complexului Muzeal Bucovina”, 2007-2009, Suceava, p. 75.

²⁰ Vezi Paul Lebu, *Simion Florea Marian, ctitorul etnobotanicii române*, în „Studii și comunicări -

Concepțiile sale avansate privind cultura populară sunt dovedite și de interesul acestuia pentru cercetarea sărbătorilor tradiționale și modul în care le-a abordat. În trilogia *Sărbătorile la români*²¹ autorul realizează o cercetare a spiritualității populare, interesul și concepția nouă de abordare a acestuia privind elementele patrimoniale din domeniile culturii imateriale fiind evidente. În accepția sa, obiceiul, pe care îl identifică cu sărbătoarea, era o manifestare complexă desfășurată pe parcursul mai multor zile. A descris în detaliu fiecare secvență a sărbătorilor, acordând o atenție deosebită și poeziei care marchează actele rituale și ceremoniale. Aceste obiceiuri sunt analizate de autor pe întreg spațiul locuit de români, dar și în alte țări unde trăiau români, pe o bază documentară vastă. Capitolele de etnobotanică și medicină populară din cadrul acestei trilogii reconfirmă interesul autorului pentru practicile tradiționale de prevenire, combatere și vindecare a bolilor. În centrul atenției autorului, care a oferit date inedite despre obiceiurile medicale din Bucovina, dar și din alte zone ale țării, au stat descântecele terapeutice în care, de cele mai multe ori, se cerea ajutorul sfinților tămăduitori și practicile magico-simbolice.

Contribuția numeroaselor și voluminoaselor lucrări ale lui Simeon Florea Marian de la sfârșitul secolului al XIX-lea înscrie un capitol important în istoria folcloristicii românești. Autorul, ca de fapt și ceilalți folcloriști ai perioadei, în publicațiile lor, au considerat problema studierii folclorului ca o etapă ulterioară culegerii materialului de folclor nevalorificat total și amenințat să intre în fondul pasiv și au avut în vedere salvarea formelor de expresie ale folclorului. Activitatea acestuia de pionerat la începutul dezvoltării folcloristicii românești a contribuit la progresul științei folclorice românești, asigurându-i fundamentul factual. Metodele științifice de culegere a materialului folcloric, respectarea normelor teoretice privind autenticitatea, bogăția materialului cules și publicat au fost determinante în activitatea de propagare a interesului pentru folclor.

Întreaga sa operă științifică care s-a impus viitorului mai mult decât opera altor folcloriști și etnografi din acea perioadă și care a avut prețuitori din varii domenii, oferă un material bogat și bine documentat cercetătorilor în domeniul folclorului. Mare personalitate care a marcat istoria etnografiei și folcloristicii române, Simeon Florea Marian a adunat și a publicat un imens material folcloric din toate categoriile literaturii și culturii populare.

Simion Florea Marian”, Suceava, 2000, pp. 35-40.

²¹ Simeon Florea Marian, *Sărbătorile la români*, vol. I. *Cărnilegile*, 1898, vol. II *Păresimile*, 1899, vol. III, *Cincizecimea*, 1901.

Sânziene; Foto: Felician Săteanu

BIBLIOGRAFIE

*** *Analele Academiei Române*, II, VI, 1883-1884. pp. 141-142.

Bârlea, O., *Cincizeci de ani de la moartea lui S. Fl. Marian*, în „REF”, an. 2, 1957.

Boca, M., *S. Fl. Marian*, în „Mitropolia Moldovei”, an 33, 1957.

Idem, *Istoria folcloristicii românești*, București, Editura Enciclopedică Română, 1974.

Brădățan, Aura, *Un manuscris monumental: botanica poporană română*, în „Anuarul Complexului Muzeal Bucovina”, 2007-2009, Suceava.

Idem, *Fondul memorial-documentar „Simion Florea Marian” din Suceava. Istoric. Contribuția la cultura română*, Suceava, Muzeul Bucovinei, Editura „Karl A. Romstorfer”, 2013.

Cărăușu, Mihai, *Simion Florea Marian - schiță biografică*, în „Anuarul Muzeului Județean Suceava”, an. 4, nr. 4, 1977.

Fochi, Adrian; Mironescu, N. Al., *Contribuții la cunoașterea vieții și operei lui S. Fl. Marian*, în „Revista de folclor”, nr. 1-2/1960, pp. 132-137.

Fotea, Mircea, *Simeon Florea Marian folclorist și etnograf*, București, Editura Minerva, 1987.

Chițimia I. C., *S. Fl. Marian - folclorist și etnograf* în „Studii și comunicări de istorie literară și folclor”, anul XII, nr. 1-2/1963, București.

IDEM, *S. Fl. Marian, valorificator al creației populare*, în „Folcloriști și folcloristică românească”, București, Editura Academiei Române, 1968.

Ciubotaru, Silvia, B. P. Hașdeu și cultura populară în „Anuar de lingvistică și istorie literară”, Iași, tomul XXVI, 1976-1978.

Drăgușanu, Ion, *Mărturisitorii. O istorie a scrisului bucovinean*, Suceava, Editura Mușatinii, 2007.

- Fochi, A., Mironescu, N. Al.,** *Contribuții în cunoașterea vieții și operei lui S. Fl. Marian,* în „Revista de folclor”, an. 5, 1960.
- Fotea, Mircea,** *Simion Florea Marian, folclorist și etnograf,* Cluj-Napoca, 1978.
- Gorovei, Artur,** *O chestie de folclor,* în volumul „Omagiu profesorului Petru Poni”, 1906.
- Iorga, Nicolae,** *Oameni care au fost,* vol.1, București, Editura pentru Literatură, 1967.
- Ispas, Sabina,** *Cultură orală și informație transculturală,* București, Editura Academiei Române, 2003.
- Jula, N.,** *Lucrări inedite ale lui S. Fl. Marian,* în „Revista de etnografie și folclor”, an. 3, 1958.
- Lebu, Paul,** *Simion Florea Marian, ctitorul etnobotanicii române,* în „Studii și comunicări - Simion Florea Marian”, Suceava, 2000, pp. 35-40.
- Marian, Simeon Florea,** *Datinile poporului român, XI. O nuntă la Ilișești în Bucovina,* în „Familia”, Pesta, anul II, nr. 38 din 13/25 noiembrie 1866, pp. 452–454; nr. 39 din 20 noiembrie/2 decembrie 1866, pp. 464–466; nr. 40 din 27 noiembrie/9 decembrie 1866, pp. 476–479.
- Idem,** *Poesii populare din Bucovina. Balade române culese și corese de...,* Botoșani, 1869.
- Idem,** *Descânțete populare române,* Cernăuți, 1886.
- Idem,** *Vrăji, farmece, desfaceri,* București, 1893.
- Idem,** *Sărbătorile la români,* vol. I. *Cârnilegile,* 1898, vol. II *Păresimile,* 1899, vol. III, *Cincizecimea,* 1901; vol. I–II, ediție de Iordan Datcu, București, Editura Fundației Culturale Române, 1994.
- Idem,** *Nașterea la români, Nunta la români, Însmormântarea la români,* ediție îngrijită de Teofil Teaha, Ioan Șerb și Ioan Ilișiu, București, Editura Grai și Suflet – Cultura Națională, 1995.
- Idem,** *Botanică românească,* București, Editura Paideia, 2000.

Idem, *Legendele Maicii Domnului*, ediție de Ileana Benga și Bogdan Neagota, Cluj-Napoca, 2003. **Idem**, *Poesii populare din Bucovina*, ediție îngrijită de Aura Brădățan, Suceava, Editura Lidana, 2007.

Idem, *Botanica poporană română*, volumul I, (A–F), ediție critică, introducere, repere biobibliografice, indice, capitole publicate antum/postum, text stabilit, indice informatori și bibliografie de Aura Brădățan, Suceava, Editura Mușatinii, 2008; volumul II (G–P), cu un Cuvânt-înainte de prof. univ. dr. Ioan Opriș, Suceava, Editura Academiei Române, 2010.; volumul III (P–Z), cu un Cuvânt-înainte de prof. univ. dr. Dumitru Murariu, Suceava, Editura Academiei Române, 2010.

Vrabie, Gh., *Folcloristica română*, București, Editura pentru Literatură, 1968.